

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Медичний факультет

Кафедра педіатрії

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

На сьогоднішній день кафедра педіатрії є однією з провідних в Україні за своїм профілем, що обумовлено високою кваліфікацією персоналу, навчально-методичною роботою з використанням інноваційних підходів та актуальними науковими дослідженнями. Кафедра є випускаючою кафедрою з підготовки спеціалістів за спеціальністю 7.12010001 «Лікувальна справа».

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ

Історія кафедри педіатрії тісно пов'язана із історією Харківського імператорського університету, який був урочисто відкрито у 1805 р. На момент відкриття університету до його складу входило медичне відділення, серед 10 кафедр якого була й кафедра повивального мистецтва де викладалися жіночі хвороби та хвороби новонароджених. У 1875 р. Рада медичного факультету визнала курс дитячих хвороб обов'язковим, так як із відкриттям міської дитячої лікарні князя Крапоткіна з'явилася можливість проведення клінічних занять зі студентами. 12 січня 1892 р. за рішенням Ради медичного факультету було створено самостійну кафедру педіатрії.

Завідувачем кафедри став Пономарьов Михайло Дійович, який ще з 1875 р. викладав самостійний курс дитячих хвороб. Пономарьов М. Д. закінчив у 1868 р. медичний факультет Харківського університету і працював ординатором акушерської клініки. У 1873 р. захистив дисертацію «О происхождении кровяных околomatочных опухолей» на здобуття звання доктора медицини. Основними науковими роботами професора Пономарьова М. Д. є: «Об оживлении мнимо умерших новорожденных» (1871 р.) та «Болезни новорожденных» (1879 р.), які є першими вітчизняними посібниками з неонатології.

Вагомий внесок у розвиток педіатрії як окремої галузі медицини зробив видатний вчений, лікар, професор Троїцький Іван Віссаріонович, який працював на кафедрі дитячих хвороб медичного факультету Харківського університету з 1902 по 1923 рр. За дисертацію «Материалы к учению об эпидемическом перипаротите» (1883 р.) військово-медичною академією удостоєний ступеня доктора медицини. У 1891 р. заснував у м. Києві благодійне «Товариство надання допомоги хворим дітям». У 1900 р. очолив «Київське товариство дитячих лікарів», організував кабінет безкоштовної видачі знезараженого коров'ячого молока «Крапля молока» в Києві та Харкові.

Під час роботи на кафедрі професор Троїцький І. В. заснував та очолив «наукові ради», був також головою «Союза для борьбы с детской смертностью в России», який він створив у Харкові. Професор Троїцький І. В. видав «Курс лекций о болезнях детского возраста» (1887 р.) – перший підручник з педіатрії в Україні.

У 1920 р. медичний факультет Харківського імператорського університету був об'єднаний із Жіночим медичним інститутом і на їх основі створено Харківський медичний інститут.

З отриманням Україною незалежності при Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна у 1993 р. відновлено медичний факультет (факультет фундаментальної медицини). 4 листопада 1997 р. була організована кафедра «Педіатрії, акушерства та гінекології». У 2008 р. кафедру педіатрії, акушерства та гінекології перейменовано в кафедру педіатрії. З моменту заснування кафедру очолює Коренєв Микола Михайлович доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки та техніки України, директор ГУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України».

З моменту відкриття кафедри професор Коренєв М. М. приділяє значну увагу науковій та педагогічній діяльності. Предметом його досліджень, перш за все, є актуальні питання клінічної педіатрії: визначення патогенетичних механізмів формування артеріальної гіпертензії і хронічної серцевої недостатності у дітей і підлітків на тлі патології міокарду, розробка методів лікування ті реабілітації (створено наукову школу «Артеріальна гіпертензія у дітей та підлітків»), розробка неінвазивних методів діагностики ті лікування захворювань шлунково-кишкового тракту (лазеро- і магнітотерапія, використання газочутливих сенсорів). З ім'ям професора Коренєва М. М. пов'язані здобутки вітчизняної педіатрії у розв'язанні медико-соціальних проблем дітей-інвалідів із соматичною патологією, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Професор Коренєв М. М. бере участь у науковому супроводженні національних та державних програм «Діти України», «Здоров'я нації», «Профілактика та лікування артеріальної гіпертензії в Україні», є організатором багатьох науково-практичних конференцій та симпозіумів.

На сьогодні колектив кафедри педіатрії складається з 37 співробітників, з них 5 докторів наук, 22 кандидатів наук. Заняття зі студентами з дисциплін кафедри проводяться на 4 клінічних базах, які є провідними лікувальними та науковими установами міста Харкова. Серед них: ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України», обласна дитяча інфекційна клінічна лікарня, КУ «Міська дитяча клінічна лікарня № 24», 23-я міська

дитяча поліклініка. Кафедра педіатрії проводить підготовку студентів за фахом «Лікувальна справа» з дисциплін: пропедевтика педіатрії (3 курс); педіатрія (4 курс); педіатрія, дитячі інфекційні хвороби (5 курс); педіатрія з дитячими інфекційними хворобами (6 курс) українською та англійською мовами. Щорічно на кафедрі навчається понад 1000 студентів, серед яких багато іноземних. Окрім педагогічної роботи обов'язковим є участь у рішенні багатьох наукових проблем дитячої кардіології, ревматології, гастроентерології, дитячих інфекційних хвороб, а саме співробітники кафедри виконують фрагменти у наступних дослідних роботах: «Удосконалити діагностику асоційованих з *Helicobacter pylori* гастродуоденальних захворювань у підлітків», «Визначити особливості механізмів формування артеріальної гіпертензії у підлітків із ожирінням», «Визначити особливості адаптації до фізичного навантаження у дітей з патологією серцево-судинної системи», «Вивчити клінічний поліморфізм ЮРА та розробити критерії ранньої діагностики і прогноз перебігу захворювання». Керуючись традиціями класичної університетської освіти, з третього курсу до наукових досліджень активно долучаються студенти. Отримані ними результати доповідаються на засіданнях наукового гуртку, студентських наукових конференціях, публікуються в журналах та збірниках наукових праць. На кафедрі педіатрії обов'язковим є інформаційне забезпечення діяльності у сфері наукових досліджень, зокрема, здійснення заходів щодо забезпечення викладачів необхідними їм для проведення наукової роботи матеріалами із фондів бібліотеки університету, бібліотек міста Харкова та баз даних закордонних інформаційних центрів та наукових видавництв світу. Співробітниками кафедри на клінічних базах щорічно виконується великий обсяг лікувальної роботи, організовуються міжнародні науково-практичні конференції. Високі показники роботи співробітників кафедри педіатрії свідчать о збереженні кращих традицій харківської школи педіатрів, які було закладено на медичному факультеті Харківського імператорського університету.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАФЕДРИ

Матеріально-технічне забезпечення кафедри знаходиться на найвищому рівні та повністю відповідає міжнародним стандартам. Лекційні заняття проводяться у 2 лекційних аудиторіях, що обладнані мультимедійними системами та комп'ютерами, підключеними до внутрішньої мережі Університету та мережі Інтернет.

Для проведення практичних занять кафедра має 5 навчальних аудиторій, що обладнані мультимедійними системами, персональними комп'ютерами з доступом до внутрішньої мережі Університету та мережі Інтернет, відео- та телевізійною технікою, необхідними макетами, муляжами та демонстраційними матеріалами.

Організація навчального процесу на кафедрі ґрунтується як на традиційних формах навчання (робота у відділеннях, участь у обходах та розборах тяжко хворих дітей), так і на новітніх навчальних технологіях з використанням комп'ютерних програм та аналітично-інформаційних систем. Співробітниками кафедри розроблено дистанційні курси навчання з дисциплін кафедри.

ЗАВІДУЮЧИЙ КАФЕДРИ

Завідувач кафедри педіатрії доктор медичних наук, професор Коренів Микола Михайлович. Професор М. М. Коренів у 1956 р. закінчив з відзнакою педіатричний факультет Харківського медичного інституту. У 1963 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Адренкортикотропный гормон (АКТГ) и кортикостероиды в комплексной терапии детей, больных туберкулезом». Після закінчення аспірантури працював на кафедрі госпітальної педіатрії Харківського медичного інституту. З 1973 р. М. М. Коренів працює в ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України». У 1980 р. захистив дисертацію «Первичная артериальная гипертензия у детей и подростков в условиях индустриального города (механизмы развития и особенности течения)» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук. У 1986 р. М. М. Коренева призначено директором ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України».

У 1991 р. йому присвоєно звання професора зі спеціальності «Педіатрія». Професор М. М. Коренєв приймає активну участь у формуванні та виконанні Національних та галузевих наукових програм. Наукові розробки професора М. М. Коренєва є вагомим внеском у рішення актуальних проблем педіатрії, шкільної та підліткової медицини. Основним напрямом науково-дослідної роботи професора М. М. Коренєва – є розробка актуальних проблем дитячої кардіології, в тому числі артеріальної гіпертензії. Професором М. М. Коренєвим створена наукова школа, яка й сьогодні успішно розробляє цю проблему. Крім того, під керівництвом професора М. М. Коренєва розроблені та удосконалені нові засоби немедикаментозного лікування виразкової хвороби дванадцятипалої кишки та інших хронічних захворювань органів травлення у дітей. Вагомий внесок зроблено професором М. М. Коренєвим у підготовку кадрів вищої кваліфікації. Під його керівництвом підготовлено 18 кандидатів медичних наук та 2 доктори.

При активній участі професора М. М. Коренєва у 1997 р. створена кафедра педіатрії, акушерства та гінекології (з 2008 р. перейменована у кафедру педіатрії) у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, яку він очолює на протязі 18 років. Професор М. М. Коренєв є головою проблемної комісії

«Охорона здоров'я дітей та підлітків» МОЗ України та НАМН України, головою Вченої ради ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України», членом спеціалізованої Вченої ради Д 64.609.02 при Харківській медичній академії післядипломної освіти та Спеціалізованої ради Д 64.600.04 при Харківському національному медичному університеті, членом правління Харківської медичного товариства, віце-президентом Харківської асоціації педіатрів, головою Харківського обласного відділення Українського дитячого фонду, членом редколегії багатьох медичних журналів.

За доблесну працю професора М. М. Коренєва двічі нагороджено орденом «Знак пошани», знаком «Відмінник охорони здоров'я», удостоєно почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України», нагороджено срібною медаллю за найкращий інноваційний проект в області медицини Східного регіону України. В 2011 р. професора Коренєва М. М. нагороджено медаллю Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, почесною грамотою Харківської міської ради (2012 р).

КАДРОВИЙ СКЛАД КАФЕДРИ

Кадровий склад кафедри педіатрії включає 5 докторів медичних наук, професорів, 22 кандидатів медичних наук, 7 асистентів без наукового ступеню. Висока якість освіти забезпечується багаторічним досвідом та потужним потенціалом педагогічного складу кафедри. Середній стаж педагогічної діяльності співробітників у вищих навчальних закладах становить 26,5 років.

З метою підвищення якості викладання співробітники кафедри проходять курси підвищення кваліфікації з педагогіки та основної спеціальності. Останні роки приділяється багато уваги впровадженню у навчальний процес інноваційних Інтернет-технологій та дистанційних форм навчання.

НАВЧАЛЬНА РОБОТА КАФЕДРИ

Навчальна робота кафедри педіатрії є одним з пріоритетних напрямків її діяльності. На кафедрі проводиться навчання студентів 36 дисциплін на українській та англійській мовах. Загальний об'єм навчальної роботи складає 21596 академічних годин, з яких 180 – лекційні, а 17284 – практичні заняття.

Навчання студентів на кафедрі проводиться згідно з рекомендаціями МОЗ та МОН України за типовими програмами, затвердженими центральним

методичним кабінетом при МОЗ України. Викладання усіх дисциплін проводиться згідно з рекомендаціями та регламентом Болонського процесу.

Навчальний процес на кафедрі проводиться з використанням сучасної мультимедійної та комп'ютерної техніки, достатньої кількості наочних матеріалів з активним заохоченням студентів до клінічної та наукової роботи кафедри, а також із застосуванням інноваційних підходів до освітнього процесу (онлайн-консультації для студентів, обговорення різноманітних питань у голосовому та тестовому чатах, дистанційний контроль рівня підготовки студентів до ліцензійного іспиту КРОК-2).

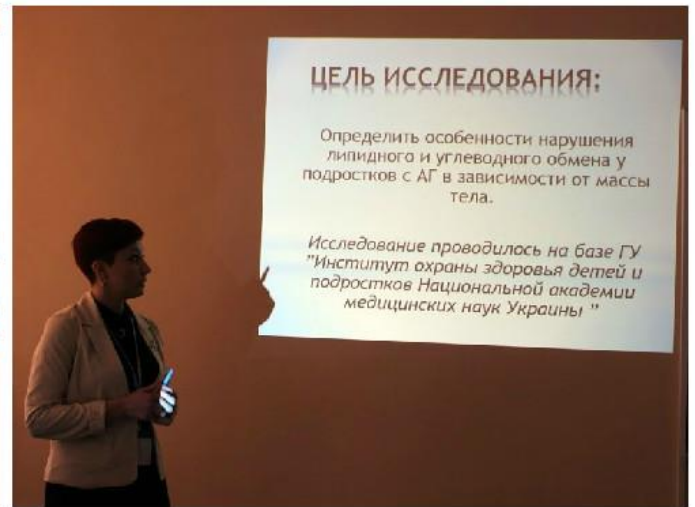
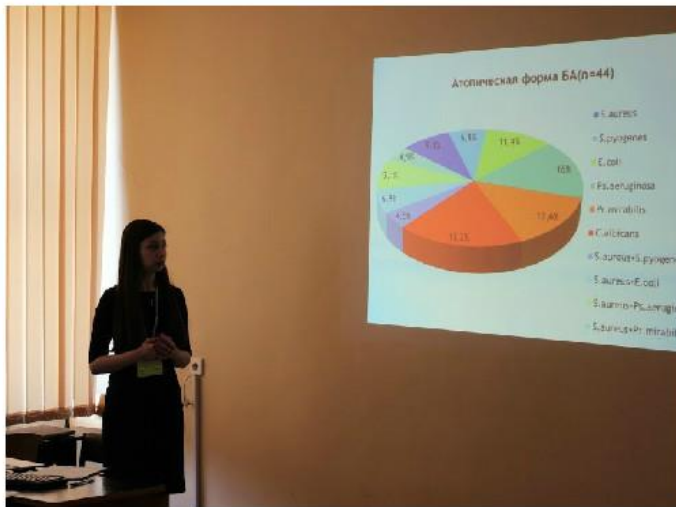
В процесі навчальної діяльності на кафедрі студенти мають можливість ознайомитися з роботою сучасного лікувально-діагностичного обладнання, що є у розпорядженні кафедри: дуоденоскопічний та рентгенологічний кабінет, кабінет ультразвукової діагностики, клінічна та бактеріологічна лабораторія, лабораторія функціональної діагностики та радіоізотопної діагностики.

Спільно з викладачами кафедри студенти приймають участь у клінічному обстеженні пацієнтів, виборі та проведенні лікувальних та діагностичних заходів у конкретних клінічних випадках, приймають участь у клінічних розборах, обходах, симпозиумах, консилиумах, під час чого отримують вже на етапі навчання безцінний клінічний та практичний досвід.

Особливу увагу в процесі навчальної діяльності приділяється підготовці студентів до ліцензійного тестового іспиту КРОК-2, яка проводиться з розглядом тестових завдань усіх доступних баз та банків тестів, спеціально розробленого для медичного факультету програмного забезпечення, комп'ютерних класів та мультимедійного обладнання, Інтернет-систем дистанційної підготовки та контролю рівню знань, особистого та онлайн-консультування викладачами з приводу питань підготовки до КРОК-2 на протязі всього періоду вивчення дисципліни з рівномірним розподілом тестового навантаження на студентів.

Ефективність підготовки студентів до КРОК-2 за дисциплінами кафедри підтверджується результатами іспиту, за яким медичний факультет щорічно займає лідируючі рейтингові позиції серед медичних ВНЗ України.

В ході навчальної діяльності викладачами готуються кращі студенти для участі у Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, в ході яких студенти медичного факультету щорічно займають призові місця та заохочуються грамотами, подяками, сертифікатами, відзнаками тощо.

ДИСЦИПЛІНИ КАФЕДРИ

На кафедрі педіатрії проводиться навчання студентів на українській та англійській мовах по 6 дисциплінам, серед яких:

- ⇒ «Догляд за хворими» для студентів 2 курсу.
- ⇒ «Сестринська практика» для студентів 3 курсу.
- ⇒ «Пропедевтика педіатрії» для студентів 3 курсу.
- ⇒ «Педіатрія» для студентів 4 курсу.
- ⇒ «Педіатрія, дитячі інфекційні хвороби» для студентів 5 курсу.
- ⇒ «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами» для студентів 6 курсу.

МЕТОДИЧНА РОБОТА КАФЕДРИ

Методична робота кафедри педіатрії проводиться на постійній основі, а її результатом є повне методичне забезпечення дисциплін кафедри. Підготовані кафедрою методичні матеріали доступні студентам у електронному вигляді онлайн, на серверах внутрішньої комп'ютерної мережі медичного факультету, у електронному депозитарії Університету, а також у друкованому вигляді.

За всіма дисциплінами кафедри розроблені та постійно оновлюються пакети методичного забезпечення, що включають робочі програми, календарно-тематичні плани, методики оцінки знань та вмінь студентів, методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи студентів, інструкції для студентів щодо навчання в умовах Болонського процесу, бази тестових та ситуаційних завдань для поточного та підсумкового модульного контролю знань та вмінь студентів, переліки контрольних запитань та рекомендованої

літератури для підготовки до практичних занять, тексти та мультимедійні презентації лекцій.

НАУКОВА РОБОТА КАФЕДРИ

Наукова робота кафедри педіатрії є невід'ємною частиною її діяльності. Зі студентами працюють кращі спеціалісти ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України», які мають можливість впроваджувати останні наукові розробки у навчальний процес та клінічну практику.

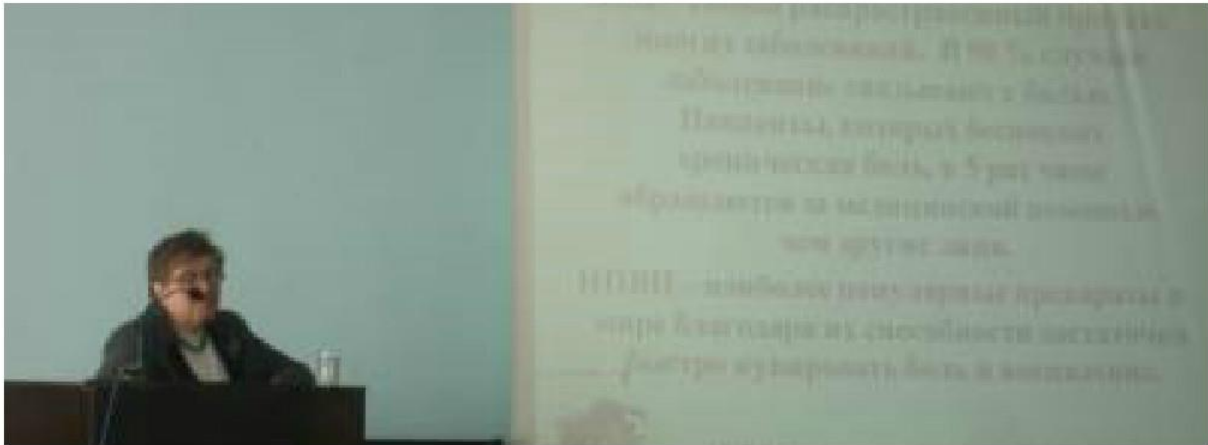
На кафедрі виконуються НДР: «Удосконалити діагностику асоційованих з *Helicobacter pylori* гастродуоденальних захворювань у підлітків»; «Значення внутрішньоклітинних збудників в інфекційній патології у дітей»; «Визначити особливості механізмів формування артеріальної гіпертензії у підлітків із ожирінням»; «Визначити механізми формування діастолічної дисфункції лівого шлуночка серця у підлітків із патологією міокарда».

З моменту заснування кафедри співробітники захистили 4 кандидатських та 1 докторську дисертації.

Результати наукових досліджень співробітників кафедри за час її існування відображені у більш ніж 300 статтях у вітчизняних та зарубіжних виданнях.

Інноваційні підходи у наукових дослідженнях підтверджуються більш ніж 30 патентами та авторськими свідоцтвами.

Кафедрою організовано та проведено 34 науково-практичних конференцій, в тому числі 28 – міжнародних. З доповідями співробітники кафедри щорічно приймають участь на конференціях, з'їздах, симпозіумах країн ближнього та дальнього зарубіжжя.

Невід'ємною частиною наукової роботи кафедри є організація роботи студентського наукового гуртку, який є структурним підрозділом Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених медичного факультету. Студенти наукового гуртка кафедри спільно з співробітниками кафедри приймають активну участь у клінічних розборах та консилиумах, науково-практичних конференціях, з'їздах, форумах, симпозіумах та наукових дослідженнях, за результатами яких опубліковано 14 статей у фахових виданнях, у тому числі 3 – у зарубіжних.

Наукові контакти кафедри:

Країна-партнер	Установа-партнер	Тема співробітництва
Uzbekistan	NATO	Advanced materials and methods for health protection
Australia	MCVB	Travel Grant of the Victorian Government and MCVB
South Africa	WSPID	Education Workshop Fellowship at the 8th World Congress
Japan	The Japanese Society of Gastroenterology	Travel Award of the Japanese Society of Gastroenterology; Invited Speaker at Japan

За ініціативою студентів-науковців студентського наукового гуртка кафедри організовано та проведено 12 науково-практичних конференцій студентів та молодих вчених, в тому числі – 10 з міжнародною участю.

КЛІНІЧНІ БАЗИ КАФЕДРИ

Клінічними базами кафедри педіатрії є провідні заклади системи охорони здоров'я м. Харкова: ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України», обласна дитяча інфекційна клінічна лікарня, КУ «Міська дитяча клінічна лікарня № 24», 23-я міська дитяча поліклініка.

На клінічних базах проводяться лекційні, практичні заняття, клінічні розбори з участю студентів, формуються та закріплюються практичні навички роботи студентів з хворими дітьми.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

**КАФЕДРА ПЕДІАТРІЇ, ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків»
НАМН України**

Адреса: пр. 50-річчя ВЛКСМ, 52А, м. Харків, 61112

Сайт: <http://pediatria.at.ua>

Кафедра у соціальних мережах: <http://www.facebook.com/kafedra.pediatrii>,
<https://www.facebook.com/groups/1637511653132486/>

Сайт клінічної бази кафедри: <http://iozdp.org.ua>

Електронна пошта: pediatric@karazin.ua, kafedra_pediatrii@ukr.net

Телефон: +38 (057) 262-50-19

Схема проїзду: тролейбус № 24 від м. Ак. Барабашова

На мапі: <https://goo.gl/maps/Zw1Y21Z7q1T2>